

Una guerra subtil

De vegades, des de Catalunya, ens costa entendre que, després del franquisme, l'espanyolisme ha estat més cohesionat que el catalanisme. L'espanyolisme ha tingut tan clara la seva condició que no li ha calgut un partit que es presentés com a *nacionalista* espanyol: a cap no li calia dir-se'n. Ja ho eren tots de bon començament. No calia un discurs legitimador específic: la seva condició era *natural*; no plantejava dubtes. La nació i l'estat, tal com la història els havia llegat, tal com les etapes anteriors els havien configurat i divulgat, no van ser mai posats en qüestió. Es donaven per descomptats. Des de l'arrencada de la Transició, malgrat les diferències ideològiques, els partits espanyols compartien els eixos bàsics d'acció: des de l'adopció de les formes democràtiques per obrir una etapa de reorganització institucional i modernització d'Espanya, fins a la incorporació a Europa i al seu model de desenvolupament. Amb aquesta unitat de fons, les picabaralles per veure qui era més patriota o més bon espanyol han tingut un aire més aviat folklòric i d'expressió castissa d'una condició nacional d'arrels històriques i emocionals sòlides i profundes. L'espanyolisme, doncs, ha tingut clars els seus fonaments i les seves prioritats. I el pragmatisme de la màquina de l'Estat ha acabat d'orientar, malgrat el bipartidisme imperfecte, unes polítiques que han respectat el consens en les qüestions més importants.

Espanya, l'espanyolisme i el seu estat tenen una política. I solen actuar sempre d'acord amb aquesta política. És la seva lògica i la font de criteri a l'hora d'abordar "el problema català". L'ascens progressiu del sobiranisme a Catalunya i la incorporació de sectors que li permeten més penetració social ja fa anys que va fer saltar les alarmes. Alguns dels nuclis intel·lectuals que nodreixen d'idees l'Estat i elaboren escenaris prospectius han començat a incorporar la hipòtesi de la secessió catalana en les seves anàlisis. Evidentment, per trobar les maneres de combatre-la amb tota la contundència i eficàcia.

A la vista de les obsessions exhibides en la tramitació estatutària, en la política inversora, en els plans d'infraestructures i en els pressupostos, sembla prou evident que l'estratègia triada per l'espanyolisme i per l'Estat en la seva confrontació amb el catalanisme és la guerra econòmica. En l'Espanya d'avui, organitzada al voltant de la seva capital i del seu estat, la missió atorgada a Catalunya és la de generar recursos i fer de motor econòmic. Aquests re-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

DANIDE

ursos poden ser absorbits i redistribuïts per l'Estat a conveniència pròpia administrant hàbilment: els engranatges fiscals, la síndrome d'Estocolm d'una part molt significativa de la cúpula econòmica catalana i l'eficàcia encara vigent a Espanya de l'ancestral tòpic de *la Catalunya rica i egoista* que desplaça definitivament formulacions anteriors com la de *la Catalunya industriosa i treballadora*. Si

L'Estat ha accentuat la guerra econòmica a Catalunya amb l'objectiu que no sigui viable fora d'Espanya. Cal no ser captius de la seva estratègia

l'animaló no es deixar domar prou, direm que és bèstia.

Els principals factors de feblesa del catalanisme, a banda de les vacil·lacions cròniques de les seves formacions principals i de les dificultats per identificar un projecte compartit i un lideratge, són, em sembla: el suport popular limitat (gairebé la meitat de la població se'n manté indiferent o al marge), la dependència econòmica de l'Estat (ells tenen la clau de la caixa), la rutinària adscripció de bona part de la classe dirigent econòmica catalana a la lògica de l'Estat i el mercat espanyols. En aquestes condicions, i en el context de les oportunitats que la crisi ofereix per adoptar mesures excepcionals en retallada d'inversions, ofec de les administracions subordinades i incompliment de compromisos, l'adopció per part de l'Estat de l'estratègia de la guerra econòmica al catalanisme i a Catalunya és molt intel·ligent. La crisi és la cortina que ajuda a ocultar la guerra mateixa. Una guerra que té més possibilitats d'èxit si mai no arriba a ser declarada. És una guerra econòmica emparada en la pròpia fortalesa i en l'explotació sistemàtica de les febleses del rival, de la colònia. No la pots destruir perquè la necessites; però l'has d'afeblir prou perquè no pugui emancipar-se. L'estrangulament econòmic sobre Catalunya la fa més dependent de la negociació per pidolar recursos i en debilita la imatge pública, fa menys efectives les polítiques socials i la seva contribució a la cohesió del país, atemoreix sectors empresarials que llegeixen cada avís com una amenaça. És a dir: agreuja tots els flancs de feblesa del catalanisme.

Dijous passat, en aquesta pàgina, Miquel Puig explicava que "per primera vegada en més de dos-cents anys, Catalunya és viable fora d'Espanya". Doncs bé, a Espanya també ho saben, i aquesta viabilitat econòmica és la que l'espanyolisme vol combatre. La guerra econòmica –que té objectius econòmics (mantenir l'espòli) i polítics (derrotar el catalanisme)– pot ser completament subtil, però també llarga, eficient i devastadora. És una guerra que no es proclama, però es practica. Els seus símptomes i efectes són ben visibles. Fa anys que és en marxa. Ara en vivim una escalada. Ens cal prendre'n consciència per poder actuar amb l'estratègia més adequada. No es tracta pas de declarar la guerra nosaltres, sinó d'assumir que hi ha algú que ens la fa i no ser captius de la seva estratègia. Perquè en la guerra econòmica es guanya o es perd. Ens anirien bé alguns aliats poderosos i una bona pòlissa de crèdit.